

2 Μαρτίου 2021

Η μυθιστορηματική ζωή του πρώτου Έλληνα που πάτησε το πόδι του στην Αυστραλία

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Κοινωνιολογικά \(κοινωνική πρόνοια & οικογενειακά θέματα\)](#)

Ο πειρατής Αντώνης Μανώλης καταδικάστηκε σε θάνατο μεσούσης της

Επανάστασης του 1821 και εκτοπίστηκε 14.000 χιλιόμετρα μακριά απ' το σπίτι του.

Μεσούσης της Επανάστασης του 1821, υπήρξε ένας 25χρονος άσημος Υδραίος, που εκτοπίστηκε... 14.000 χιλιόμετρα μακριά από το σπίτι του, προκειμένου να εκτίσει πολυετή ποινή φυλάκισης. Είχε καταδικαστεί για πειρατεία και έμελλε να γίνει ο πρώτος Έλληνας που θα πατούσε το πόδι του στη μακρινή Αυστραλία – έστω και χωρίς τη θέλησή του. Δεν εξεπλάγη ιδιαίτερα για την ποινή που του επιβλήθηκε, αφού ούτως ή άλλως όλη του η ζωή ήταν μια περιπέτεια όπως θα δούμε.

Η επίθεση στο εμπορικό πλοίο

Κυριακή 29 Ιουλίου 1827, Νότιο Κρητικό πέλαγος. Το δικάταρτο πειρατικό ιστιοφόρο «Ηρακλής» πλέει στις θάλασσες της Μεσογείου αναζητώντας λεία. Τα εννέα μέλη του πληρώματος, άπαντες Έλληνες, γνωρίζουν καλά την τέχνη της αρπαγής όλα αυτά τα χρόνια. Ξαφνικά, βλέπουν στον ορίζοντα ένα εμπορικό πλοίο υπό βρετανική σημαία. Είναι το «Alceste» («Άλκηστις»), το οποίο κατευθύνεται στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, φορτωμένο με πιπέρι, σχοινιά και θειάφι. Στη θέα του, τρίβουν τα χέρια τους από ικανοποίηση.

Με επιδέξιες κινήσεις, οι πειρατές προσεγγίζουν το σκαρί και ανεβαίνουν στο κατάστρωμά του. Αφού ακινητοποιούν το πλήρωμα, χωρίς να σκοτώσουν κανέναν από τους επιβαίνοντες, αφαιρούν τμήμα του φορτίου και μέσα σε λίγη ώρα απομακρύνονται ικανοποιημένοι.

Οι ρόλοι αντιστρέφονται

Δύο εικοσιτετράωρα αργότερα όμως οι ρόλοι αντιστρέφονται, καθώς τους εντοπίζει ένα δεύτερο πλοίο του βρετανικού στόλου, το «Gannet». Αυτή τη φορά όμως δεν είναι εμπορικό, αλλά περιπολικό. Ανήκει στη θαλασσοκράτεια Βρετανική Αυτοκρατορία και διαθέτει κατάλληλο οπλισμό όχι μόνο για να αμυνθεί αλλά και για να επιτεθεί. Στρέφει τα βαριά κανόνια εναντίον του «Ηρακλή» και αρχίζει να τον καταδιώκει κοντά στις ακτές της Κρήτης. Τον ακινητοποιεί και οι ένοπλοι Άγγλοι συλλαμβάνουν και τους 9 Έλληνες πειρατές.

Ενώπιον του υποναυάρχου Codrington

Οδηγούνται σιδηροδέσμιοι στη Μάλτα και παραπέμπονται σε δίκη. Όπως αναφέρει σε έρευνά του ο αείμνηστος πρέσβης της Αυστραλίας στην Ελλάδα (την περίοδο 1968 - 1972) Hugh Gilchrist, πρόεδρος του δικαστηρίου ήταν ο πολύπειρος αντιναύαρχος Edward Codrington, ανώτατος διοικητής του βρετανικού στόλου της Μεσογείου και ήρωας της ναυμαχίας του Τραφάλγκαρ το 1805, ο οποίος μέσα στις επόμενες εβδομάδες θα αναλάμβανε και διοικητής του συμμαχικού στόλου στη νικηφόρα ναυμαχία του Ναυαρίνου (20 Οκτωβρίου 1827) κατατροπώνοντας τον οθωμανικό στόλο. Στην απολογία τους οι πειρατές θα υποστηρίξουν ότι επιτέθηκαν στο «Alceste» επειδή κουβαλούσε προμήθειες για τους Οθωμανούς και πως αγωνιζόντουσαν και αυτοί εναντίον των Τούρκων και των Αιγυπτίων.

Ο πρώην πρέσβης της Αυστραλίας στην Ελλάδα, Hugh Gilchrist (1916-2010)

Η καταδίκη σε θάνατο και ο ρόλος των Κουντουριώτηδων

Οι δικαιολογίες τους δεν πείθουν. Οι επτά από τους εννέα πειρατές θα καταδικαστούν σε θάνατο με την κατηγορία της πειρατείας κατά πλοίου υπό βρετανική σημαία. Στην αγχόνη θα οδηγούνται οι Αντώνης Μανώλης (πλοίαρχος), Γεώργιος Βασιλάκης, Γκίκας Βούλγαρης, Γεώργιος Λαρίτσος, Δαμιανός Νίνης, Νικόλαος Παπανδρέας και Κωνσταντίνος Στρομπόλης.

Θα ακολουθήσουν έντονες παρασκηνιακές διαβουλεύσεις από την επαναστατική ελληνική διοίκηση προκειμένου να μην εκτελεστούν οι ποινές. Η πανίσχυρη υδραϊκή οικογένεια των Κουντουριώτηδων (σ.σ. ο Λάζαρος Κουντουριώτης ήταν εκείνη την εποχή ο πιο πλούσιος των Βαλκανίων, ενώ ο επίσης πλοιοκτήτης αδελφός του Γεώργιος, ήταν τέως πρόεδρος του Εκτελεστικού - πρωθυπουργός θα

λέγαμε με τα σημερινά δεδομένα) επικοινωνούν με το Λονδίνο. Μην ξεχνάμε ότι οι πειρατές κατάγονται από την Ύδρα.

Μετά από πιέσεις οι θανατικές καταδίκες μετατρέπονται σε ποινές εξορίας. Για τη Μεγάλη Βρετανία, ένας συνηθισμένος τόπος εξορίας όσων καλούνταν να εκτίσουν βαριές ποινές ήταν η Αυστραλία, η οποία είχε μετατρέψει σε κτήση της. Έτσι οι Ύδραίοι ναυτικοί μεταφέρθηκαν στο νότιο τμήμα του ανατολικού ημισφαιρίου.

Η πρώτη καταγραφή Έλληνα στην Αυστραλία

Πέμπτη 27 Αυγούστου 1829 οι καταδικασμένοι πειρατές φθάνουν με πλοίο στο φυσικό λιμάνι της πόλης του Σίδνεϊ. Μόλις αποβιβάζονται καταγράφονται ένας – ένας στα αρχεία. Η αρχή θα γίνει από τον «Αντώνιο του Μανώλη». Ο νεαρός «Antonios Manolis» λοιπόν, όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στα έγγραφα του αυστραλιανό κράτος, έμελλε να είναι ο πρώτος καταγεγραμμένος Έλληνας που πατούσε το πόδι του στην Αυστραλία. Για τον ίδιο εννοείται πως δεν σήμαινε κάτι αυτή η πρωτιά, ωστόσο στις μέρες μας έφθασε να τιμάται από την Ομογένεια ως εμβληματική προσωπικότητα. Μάλιστα το όνομά του έχει δοθεί και σε έναν από τους δρόμους της πόλης Πίκτον (Picton) της πολιτείας της Νέας Νότιας Ουαλίας, όπου και έζησε ελεύθερος.

Πάμε όμως να συνεχίσουμε την ιστορία προκειμένου να δούμε πως έφθασε στο σημείο να απελευθερωθεί. Οι Έλληνες πειρατές δεν στοιβάχτηκαν από τις αρχές σε ένα κελί, αλλά αξιοποιήθηκαν στις καλλιέργειες – κάτι σαν τις αγροτικές φυλακές θα το παρομοιάζαμε. Ο Μανώλης όπως όλα δείχνουν, συνέβαλλε σημαντικά στη διαμόρφωση του ιστορικού κτήματος Elizabeth Farm που βρίσκεται στο Νόρφολκ (προάστιο του Σίδνεϊ) και από το 1820 διέθετε μια εξοχική κατοικία και 1.000 στρέμματα γης. Κατά τη διάρκεια των καταναγκαστικών έργων, φέρεται να διαμόρφωσε τους αμπελώνες της φάρμας σε πέργκολες, στα πρότυπα των αντίστοιχων της Πελοποννήσου.

Η κίνηση καλής θελήσεως από την Αγγλία

Τα χρόνια περνάνε, η Ελλάδα αποκτά το 1830 με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου την ανεξαρτησία της και τέσσερα χρόνια αργότερα, το νεοσύστατο βασίλειο της βαλκανικής χερσονήσου αιτείται τον επαναπατρισμό των επτά καταδικασμένων ναυτικών της. Η Αγγλία διατηρεί αγαστές σχέσεις με τη χώρα μας και το 1837, προβαίνει σε μια κίνηση καλής θελήσεως. Δίνει χάρη στους Έλληνες πειρατές και το δικαίωμα να επιστρέψουν στην πατρίδα, υπό τον όρο να καταβληθούν τα έξοδα μεταφοράς τους, που υπολογίζονταν σε 4.921 δραχμές. Η Αντιβασιλεία του Όθωνα Α΄ που διοικούσε τον τόπο, δέχεται. Οι πέντε από τους επτά πράγματι αμνηστεύονται.

Οι άλλοι δύο όμως, σκέφτονται πως ίσως δεν θα ήταν κακή ιδέα να παραμείνουν τελικά στην Αυστραλία από το να γυρίσουν πίσω. Άλλωστε στην Ελλάδα δεν θα είχαν με κάτι να ασχοληθούν και στην νησιωτική βρετανική Κοινοπολιτεία έκριναν ότι τους δίνονταν ευκαιρίες για μια καλύτερη ζωή. Έτσι, ο Αντώνης Μανώλης και ο συμπατριώτης του Γκίκας Βούλγαρης παρέμειναν στην Ωκεανία.

Από πειρατής, καλλιεργητής δικής του γης

Ο πρώτος εργάστηκε ως κηπουρός και αμπελουργός, έμμισθος αυτή τη φορά, το 1854 σε ηλικία 50 ετών, θα γίνει ο πρώτος Αυστραλός υπήκοος ελληνικής καταγωγής, ενώ με τα χρήματα που αποταμίευσε κατόρθωσε να αγοράσει τη δική του γη στο Picton (δύο αγροτεμάχια, στο Hill Street και στο Upper Picton). Σύμφωνα με τα σχετικά έγγραφα, είχε παντρευτεί το 1843 την Elizabeth Corey στην καθολική εκκλησία St. Bede, στο Arrin και μαζί απέκτησαν έναν γιο, τον James. Ο γάμος τους δεν φαίνεται να ευτύχησε, αφού τον Ιανουάριο του 1864 η σύζυγός του, υπέβαλλε μήνυση για εγκατάλειψη, κατηγορία που παραγράφηκε καθώς καμία από τις δύο πλευρές δεν παρέστη στο δικαστήριο.

Ρομαντικός πίνακας του Joseph Lycett που απεικονίζει το κτήμα Elizabeth Farm που εργάστηκε καταναγκ...

Η εγχάραξη στην επιτύμβια πλάκα

Ο Μανώλης θα πεθάνει στις 22 Σεπτεμβρίου 1880, την ώρα που εργαζόταν στο κτήμα του. Εκτιμάται πως ήταν ιδιαίτερα αγαπητός στην περιοχή πάντως, γιατί στον τάφο του υπάρχει μέχρι και σήμερα επιτύμβια πλάκα. Σε αυτή είναι σμιλευμένος ένας στίχος ενός ντόπιου, του Henry Hooke, που του άρεσε η ποίηση. Γράφει χαρακτηριστικά: «In a strange land the stranger finds a grave, far from his home beyond the rolling wave» (σε ελεύθερη μετάφραση: «Σε μια παράξενη γη, ο ξένος βρίσκει τάφο μακριά από το σπίτι του, πέρα από το κύμα»).

Ο Γκίκας Βούλγαρης από την άλλη πλευρά, που επίσης επέλεξε να παραμείνει στην Αυστραλία, παντρεύτηκε την Ιρλανδή Mary Lyons με την οποία απέκτησε... 10 παιδιά και 52 εγγόνια, έγινε Αυστραλός υπήκοος το 1861, έμαθε καλά την αγγλική

γλώσσα και άλλαξε το όνομά του σε Τζίγκερ.

Η πρόσοψη κατοικίας του Elizabeth Farm

Ο Γεώργιος Σαρρής είναι δημοσιογράφος - μέλος της ΕΣΗΕΑ, τιμηθείς από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με το Βραβείο Αθ. Μπότση για την αντικειμενική και με πληρότητα παρουσίαση ιστορικών πολιτικών θεμάτων.

Πηγή: newsbeast.gr